

ДВАДЕСЕТ И ЕДИН НАЧИНА ЗА “СПРАВЯНЕ” С АРГУМЕНТИТЕ НА ОПОНЕНТА

1. Оспорване на фактите

В един диспут фактите не могат нито да се докажат напълно, нито да се опровергават напълно. Затова това средство е едновременно и силно и слабо.

2. Оспорване на причините

Причините и следствието не винаги могат да бъдат лесно разграничени. Може например да оспорите, че даден процес е всъщност причинен от друг или чи произвежда други следствия.

3. Размиване и разлагане

Дадена идея се разлага в множество единици и се залива с говорене.

4. Сравнение

Посочват се известни паралелни случаи, които подкрепят собствената идея, както и подобни случаи, които свидетелстват срещу мнението на опонента.

5. Посочване на поведението на опонента.

Сродно на сравнението, както и със следващото.

6. Опровергаване *ad absurdum*

Посочва се, че опонентът не спазва своите собствени правила, а иска да ни ги наложи; понякога се пресилват и сами по себе си разумни аргументи. (Пример: “Човек може така да се пази от течението, че да спре изобило достъпа до въздух”).

7. Аргументи водещи към по-голямо или по-малко

Посочват по-големи (или по-малки) примери и се доказва, че с това намерение може да се постигне още по-малко (или още повече).

8. Общовалидност

“Ако всички постъпваха така” или напротив: “Това, което искам няма общи последици, а е изключение”.

9. Въздействие на продължение (сумиране)

Сродно с 8. “Ако това продължи все така!” – “досега толкова пъти отстъпвахме, вече край”.

10. Изопачаване на противниковите аргументи

Изгражда се изкуствен образ, който след това умело се “разгромява”.

11. Две страни

Подчертава се, че всяко нещо има недостатъци, но и ценни предимства, които са много повече.

12. Както едното, така и другото

Сродно с 11, цели изглаждане на противоречията.

13. Спор по вероятностите

Въвеждат се нови вероятности и възможности. Може да бъде средство за изясняване на проблема, но и за неговото затлачване.

14. Бягство в общото

Пример: *Ученик представя на баща си бележник, пълен със слаби оценки с думите: “Тате, прав си, когато винаги казваш, че главното е да сме здрави”.*

15. Бягство в специфичното

(От съвсем частен случай се извеждат общи заключения и като следваща стъпка се връща с доказателство за случая, който се представя.

Опасност:

Обобщаващите изводи са често колкото очевидни, толкова и погрешни.

Пример:

Намираме няколко корумпирани политици и стигаме до заключението: Политиката разваля характера. Вероятността лошите характери да развалят политиката, изобщо не се взема предвид. Едно от най-лошите и опасни средства.)

16. Осъждане с общи приказки

(Особен случай на обобщаването: противниковите аргументи показват само, колко му е остаряло мисленето, каква нечестна политика се води и т.н.)

17. Цитиране на авторитети

(Винаги ще се намери някоя световна величина, която вече е казала нещо подходящо по темата, и с това ни освобождава от търсене на доказателства)

18. Оспорване на въпроса

(Изказваме съмнение, дали въпросът изобщо е поставен правилно, дали е легитимен, дали е свързан с проблема, дали е градивен)

19. Тактика на разкриване на произхода на противниковия аргумент

(Доказваме, че с това опонентът не казва нищо ново, а известни пре-мъдрости, че го е взел от едн кого си и едн къде си. С това само прикрива собствените си интереси или интересите на този, от когото е пратен.)

20. Тактика на даване на право на опонента

(Оставяне на опонента на “празни ясли”, като му даваме право след като той продължително и със страст е изложил проблема си. Често носи тактически недостатъци – трябва да сте готови за изненадваща контраатака.)

21. Тактика на объркване

(Да объркаш опонента с постоянна смяна на темите и доказателствата и да го докараш до отказ от намеренията му. Не е за препоръчване.)

Както можете да се убедите, много от тези хватки не са за препоръчване. Винаги обаче е предимство да ги знаете, защото може да се случи, опонентът ве да ви атакува по някой от тези начини. Това знание ще ви помогне да различавате легитимни от нелегитимни обосновки, да пробвате устойчивостта на собствената пазия, както и да различавате аргументи от псевдоаргументи.